

Ağaçlı Kumulları

MAR022

Acil
Gerileme (-2)

Ağaçlı Kumulları © Ali İhsan Gökçen

Yüzölçümü : 1347 ha
Boylam : 28,86°D
Enlem : 41,28°K
Koruma Statüleri : Yok

Yükseklik : 0 m - 100 m
il(ler) : İstanbul
ilçe(ler) : Eyüp

- **Alanın Tanımı**: ÖDA; İstanbul Boğazi'nin batı yakasında, Çiftalan ve Akpınar köyleri arasında yaklaşık yedi kilometre boyunca uzanan kıyı şerididir. Ağaçlı Kumulları, Türkiye'nin Karadeniz sahili boyunca uzanan biyolojik çeşitlilik açısından en zengin kumul örneklerinden biridir. İstanbul'a yaklaşık bir saat uzaklıkta olan alana karayoluyla erişim zordur. İstanbul'un artan turizm baskısı ÖDA üzerinde tehdit oluşturmaktadır. Kumulların çevresindeki tarım alanlarını korumak amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları nadir kumul bitki türlerini barındıran bu alanda büyük kayba yol açmıştır.
- **Habitatlar**: ÖDA; zengin bir kumul bitki örtüsüne sahip kumulları, bunlar arasında ağaçlandırılmış alanları ve baltalıları içerir. Alanın en önemli özelliği nadir ve değerli habitatlardan biri olan kumulların varlığıdır. ÖDA'da iki farklı açık sarı kumul bitki örtüsü tipi ayırt edilebilir.
- **Türler**: Ağaçlı kumulların nesli küresel ölçekte tehlike altında bulunan sahil asperulası (*Asperula littoralis*), Kilyos peygamberçiçeği (*Centaurea kilaea*), Karadeniz salkımı (*Silene sangaria*) ve sahil sıgırkuyruğu (*Verbascum degenii*) gibi türlerin zengin popülasyonlarını içerir. Ayrıca yarı stabilize olmuş kumul bitki örtüsü Kilyos moru (*Jurinea kilaea*) gibi nadir türlerin zengin popülasyonlarını içermesi bakımından önemlidir.
- **Alan Kullanımı**: ÖDA geçmişte yaygın olarak madencilik faaliyetlerine sahne olmuştur. Günümüzde alan yaz aylarında günübirlik gezi ve denize girmek amacıyla ziyaret edilmektedir. Az miktarda tarım alanı bulunur.
- **Tehditler**: ÖDA'da, uzun yıllar boyunca geniş çaplı açık linyit maden ocakları işletilmiştir. Bu sebeple kumul alanlar büyük oranda kayba uğramış ve parçalanmıştır. Linyit madenciliğinin sonrasında alan eski maden sahalarının Türkiye'ye yerli olmayan ağaç türleriyle ağaçlandırılması ve kum çıkarımı gibi tehditlerle karşı karşıya kalmıştır. Kum çıkarımı alanda sorun olmakla birlikte büyük ölçüde kontrol altına alınmıştır. Öte yandan Kilyos'ta kısa zamanda gelişen turizm yatırımları İstanbul iline çok uzak olmaması sebebiyle ÖDA'yı da turizm için cazip hale getirmektedir.
- **Koruma Çalışmaları**: Ağaçlı kumullar herhangi bir koruma statüsüne sahip değildir. Alanın önemini

vurgulayan araştırmalar dışında bilinen bir koruma çalışması bulunmamaktadır.

Ağaçlı Kumulları önemli doğa alanı topografya haritası

Ağaçlı Kumulları önemli doğa alanı bitki örtüsü haritası

■ **Yerel İlgili Sahipleri**
İstanbul Valiliği; İstanbul İl Çevre ve Orman Müdürlüğü; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü; İstanbul Büyükşehir Belediyesi; İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi; İstanbul Kuş Gözlem Topluluğu; Doğal Hayatı Koruma Derneği.

■ **Gökmen Yalçın**

Takson Adı	E	TE	Kırmızı Liste		Popülasyon Büyüklüğü	ÖDA Kriteri
			K	B		
<i>Asperula littoralis</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Centaurea kilaea</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Isatis arenaria</i>	1	0	-	EN	Var	A1, A2
<i>Jurinea kilaea</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Linum tauricum ssp. bosphori</i>	1	0	-	CR	Var	B1, B2
<i>Peucedanum obtusifolium</i> - Doğu Trakya	0	0	-	VU	Var	B1
<i>Silene sangaria</i>	1	0	-	VU	Var	A1, A2
<i>Verbascum degenii</i>	1	0	-	CR	Var	A1, A2

Kum zambağı (*Pancratium maritimum*) © Murat Bozdoğan